

Rusland - Oekraïne **Een crisis tussen Oost en West**

Lieke Schwaiger-Dijkstra en Roland Schwaiger

De uitbraak van een oorlog in de Oekraïne confronteerde ons met pijn, leed en angst. Maar daarnaast werden we geïnspireerd door de moed en strijd lust waarmee het Oekraïense volk bereid is haar eigenheid – de ontwikkeling en bestemming van haar volksziel – te beschermen.

Daarom kwam de vraag steeds sterker in ons op: wat zijn de geestelijke achtergronden van die oorlog? En ook de vraag: wat zijn de achtergronden van de huidige wereldsituatie? En met name de groeiende tegenstelling tussen het Oosten/ Rusland en het Westen/ Europa /Amerika.

Kijken vanuit een geesteswetenschappelijk sfeer

Op zoek naar een antwoord op die vragen kwamen we enkele boeken¹ tegen van Sergej O. Prokofieff (1954-2014). Hij is in Rusland geboren en een belangrijke leerling van Rudolf Steiner. Zijn boeken hielpen ons een land als Rusland – waar de meesten van ons maar zo weinig van weten – beter te begrijpen. Sergej Prokofieff beschrijft in zijn boeken de geestelijke geschiedenis van Rusland aan de hand van historische gebeurtenissen.

Door zijn diepe verbondenheid met de Russische volksziel en zijn grote kennis van de geest, leer je vanuit een geheel andere sfeer naar Rusland kijken.

Een geestesgesteldheid/sfeer die verder kijkt dan de zichtbare en uiterlijke gebeurtenissen, maar wel degelijk het leed en de pijn die het veroorzaakt meevoelt.

Vergeven of vergelden, een kruispunt in de geschiedenis

Rusland is een land met vele verborgen geheimen wat de toekomstige ontwikkeling van de mensheid betreft. Bij deze toekomstige ontwikkeling speelt Rusland een belangrijke rol. In de volksziel van Rusland ligt namelijk, diep verborgen, een hoge geestelijke bestemming besloten. Om deze ontwikkeling tegen te gaan hebben donkere krachten door de hele Russische geschiedenis heen veel strijd en leed veroorzaakt. Dat gebeurde met name door Lucifer die vooral door het Oosters georiënteerde Russische geloof – met haar van buitenaf opgelegde wetten – werkt.

Een gebeurtenis in de geschiedenis, met verstrekkende gevolgen voor het Russische volk, staat beschreven in het boekje van Sergej Prokofieff: *De occulte betekenis van vergeving*.

Op 1 maart 1881 werd Tsaar Alexander II in Sint-Petersburg door een groep revolutionaire terroristen vermoord. De rechter veroordeelde hen ter dood door ophanging. De zoon en opvolger van de vermoorde Tsaar, Alexander III, had volgens de wet het recht om deze wet het recht om deze mensen genade te verlenen.

Twee van de belangrijkste vertegenwoordigers van het geestelijk leven uit die tijd – *Wladimir Solovjeff* en *Lew Tolstoj* – hebben zonder het van elkaar te weten een dringende oproep aan de nieuwe Tsaar gedaan.

Zij beriepen zich op de mogelijkheid van de Tsaar om in deze moeilijke tijden de hoge geestelijke kracht die in het principe van de Christelijke vergeving ligt aan het Russische volk te schenken. Een kracht die alle zielen die er mee in aanraking komen sterkt om het moreel goede te willen doen.

De Tsarencoon kon niet vergeven. Het lukte hem gewoon niet. Maar de gevolgen van die onmacht waren groot. Het duurde niet lang voordat het vergif van vergelding zich in de vorm van het bolsjewisme begon te verspreiden.

Ook nu nog is deze levenshouding – vergelding in plaats van vergeving – terug te vinden in de overheersende autoritaire alleenheerschappij van de huidige Russische regering.

Het geheim van de Russische Volksziel

In 1912 hield Rudolf Steiner in Helsinki (Finland) een reeks voordrachten voor Russische toehoorders. Hij deed daar een opmerkelijke uitspraak: ²

'Als je op zoek gaat naar het beste wat in het Russische volk besloten ligt is dat niet op aarde te vinden, maar zetelt in de geestelijke wereld.'

Met dit *beste in de geestelijke wereld* wordt *het geestzief* van de Russische volksziel bedoeld. Dat geestzief is een hogere vorm van onze ziel of ons astrale lichaam. Degene die werkt aan zichzelf zal stap voor stap zijn astrale lichaam omvormen naar een hoger niveau net zo lang tot het uiteindelijk is getransformeerd tot het geestzief. Bij deze ontwikkeling heeft het Russische volk een belangrijke opdracht. Zij is voorbestemd om als eerste dit geestzief op aarde te realiseren. Dat zal zij doen in de zesde cultuurperiode die in 3573 begint en in 5733 voltooid zal zijn. In die periode zal het Russische volk op die manier de mensheid naar een hogere geestelijke ontwikkeling leiden.³

Wanneer de Russische mens begint te werken aan de eigen ziel en deze begint om te vormen wordt daarmee ook de volksziel naar een hoger bewustzijn verheven.

Door de zuivering van het bewustzijn van de volksziel wordt er vervolgens een heilige schaal gevormd. Als dat gebeurt kan het *Geestzief* daarin afdalen.

Behalve door enkele zeer hoge ingewijden is dit bewustzijnsstadium – het volledig indalen van het *Geestzief* in de ziel – nog niet op aarde gerealiseerd. De volksengel van Rusland, Aartsengel Michaël wacht op deze zuivering om daarna het Russische Volk te helpen met het bereiken van haar uiteindelijke bestemming.

Maar elke stap vooruit op de weg van geestelijke groei roept krachten op die deze groei willen tegengaan. Daarom zijn er nu al donkere krachten in het Russische volk werkzaam die haar proberen af te houden van de opdracht die haar door de geestelijke wereld is toevertrouwd.

Met name Lucifer is het die met al zijn kracht het Russische volk wil tegenwerken.

Lucifer en Ahriman

De impuls van Lucifer die zijn volgelingen eenzijdig richt op de geestelijke wereld heeft grote gevolgen voor het Russische volk. Deze impuls zorgt voor een diepe afkeer van de Westerse mentaliteit, die met name door Ahriman geïnspireerd wordt.

Daarom kun je ook zeggen: het eenzijdig geestelijke van *Lucifer* strijdt tegen de geesteloosheid, ofwel het pure materialisme van het Westen, *Ahriman*.

Deze twee krachten zitten beide achter de grote strijd die nu is ontvlamd.

Ahriman verleidt de mens tot een materialisme zonder geestelijk besef.

Dat betekent dat deze inspiratie uiteindelijk leidt tot een kwaadaardige

robotsamenleving.

Lucifer streeft naar een eenzijdige geestelijke ontwikkeling, die alleen maar zweverig is en niet geaard. Dat leidt uiteindelijk tot grootheidswaanzin, een geloof zonder *weten* dat leidt tot een gewetenloze levenshouding.

Een strijd tegen het donker

Aan het einde van de bovengenoemde voordracht geeft Rudolf Steiner zijn Russische toehoorders de volgende tekst mee. Een tekst waaruit blijkt dat de strijd tegen Lucifer en Ahriman noodzakelijk is om die krachten te ontwikkelen die nodig zijn voor de toekomstige aarde-ontwikkeling.

*Uit de moed van de strijders
Uit het bloed van het strijdtoneel
Uit het leed van de achtergeblevenen
Uit de offerdaden van het volk
Zullen geestelijke vruchten groeien
Die de zielen geestbewust
De geestelijke wereld binnenleiden*

Als je deze woorden denkend aan de huidige situatie op je in laat werken, dan voel je dat de huidige oorlog – geestelijk gezien – twee belangrijke aspecten kent:

- Het Oekraïense volk strijdt moedig tegen de Russische overmacht om zijn eigenheid te verdedigen en de bestemming van zijn volksziel mogelijk te maken.
- Het Russische volk voert een strijd met zichzelf, totdat de hoogmoed door het vele leed, het opgeeft. Dan komt er inzicht en zuivering van de Russische volksziel.

Een oude legende over de heilige stad Kitesch

Kennis van de uiteindelijke bestemming van het Russische volk is niet alleen terug te vinden in oude kunstwerken, maar is ook bewaard gebleven in een oude legende uit de dertiende eeuw.

Het verhaal gaat over de heilige stad Kitesch, waarin een ongeëvenaarde hoogconjunctuur heerste. De geestelijke kwaliteit van deze stad was op zo'n hoog niveau dat ze voor mensen met kwade bedoelingen, zoals vijandelijke veroveraars, onzichtbaar en dus onvindbaar was.

Hiermee wordt een oud weten – dat in die tijd nog in de Oost-Europese volken leefde – tot uitdrukking gebracht. Het *weten* van een heilige graalstad die als een geestelijke tempel in de geestelijke wereld verblijft en in de zesde cultuurperiode naar de aarde zal afdalen. Met deze legende wordt geduid op de toekomst waarin de Russische volksziel door het vuur van de loutering zal zijn heengegaan. Dan zal er geen invloed van donkere machten meer mogelijk zijn.

Een Heldenepos over de inwijdingsweg van de Russische volksziel

Uit een veel recentere tijd, rond 1920, stamt dit Heldenepos. Dit epos ontstond in het noorden van Rusland in een klein dorpje en werd gezongen door een oude

helderziende Byline zangeres. Zij bezingt daarin de geheimen van de inwijdingsweg van de Russische volksziel.

Het lied gaat over de beproevingen die het Russische volk heeft doorgemaakt én die nog zullen komen. Aan die donkere ervaringen zal het Russische volk de geestkracht ontwikkelen om in de verre toekomst haar taak en bestemming te kunnen dragen. Die opdracht houdt in: *het stichten van een nieuwe spirituele cultuur, een rijk van broederliefde.*

De drie helden in het lied vertegenwoordigen de drie zielenaspecten van de mens, het voelen, denken en willen.⁴

In het begin van het lied zijn de strijders zo bezig *om heldhaftige helden te zijn, verblind door hun egokrachten*, dat ze niet in de gaten hebben dat ze tegen zichzelf vechten. Elke keer als ze één vijand verslaan, staan er twee nieuwe weer op. Uiteindelijk wordt de overmacht zo groot dat ze op de vlucht slaan. De beproevingen die zij daarna ondergaan leiden hen uiteindelijk tot een ontmoeting met de Russische volksgeest, de Aartsengel Michaël. Vervolgens hebben zij een ontmoeting met Maria Sophia, de moeder Gods. Uiteindelijk mogen zij zelfs Christus ontmoeten. Het gezang is zowel in het Duits als in het Russisch opgetekend en slaat daarmee een symbolische brug tussen het Oosten en het Westen.

Sergej Prokofieff belicht dit heldenepos vanuit de wetenschap van de geest in zijn boekje: *Die Prophetische Byline*. Hij gaf het als ondertitel: *Wie die heiligen Berge aus ihren felsigen Höhlen die mächtigen russischen Helden entließen.* (vertaling: *Hoe de heilige bergen uit de holtes van hun gesteente de machtige Russische helden vrij lieten.*)

Met dit boekje laat hij zien dat de wijsheid van dit gezang bedoeld is voor ieder mens en tot ver over de grenzen van Rusland reikt. Daarbij versterkt het de zielenkrachten van ieder mens die zich hierin verdiept.

‘Uit leed en pijn wordt de kracht voor een nieuwe ontwikkeling geboren’

Deze woorden sprak Rudolf Steiner in 1915 ten tijde van de eerste wereldoorlog. Het zijn veelzeggende woorden.⁵

We zien in de media op dit moment veel gruwelijke beelden van de oorlog in de Oekraïne. Het is zeker niet de bedoeling dat we daarvoor onze ogen sluiten. Wel is het de bedoeling dat we daarin het werk van de tegenkrachten, Lucifer en Ahriman, leren onderscheiden.

Bovendien is het belangrijk bij dit alles het volgende in het oog te houden: wat er door al dit gruwelijke leed in het innerlijk, in de zielendiepten van de betrokken mensen gebeurt, is een kracht die bepalend is voor de verdere ontwikkeling van de mensheid.

Iris de Graaf, een Nederlandse journaliste in Moskou is iemand die door haar betrokkenheid en manier van werken de gevoelswereld van de mensen wil laten zien. Twee fragmenten uit een reportage van haar maakten een diepe indruk op ons. Nog in het beginstadium van de oorlog vraagt ze aan een vader met kinderkwagen: *Wat vindt u van de situatie?* De man kijkt haar doordringend aan en zegt: *Ik schaam mij diep voor wat hier gebeurt.* Later zien we Iris weer op het nieuws, waarbij ze een jonge vrouw op straat aanspreekt: *Wat vind je van het feit dat de regering jonge mannen voor mobilisatie oproept?* De vrouw kijkt heel rustig in de camera en spreekt dan zeer bedachtzaam: *De mensen hebben angst, de mogelijkheid om te protesteren is heel gering.* Op datzelfde moment wordt ze door twee agenten

gearresteerd en meegenomen. Bij het zien van deze fragmenten hadden we sterk het gevoel; dit is iets wat we niet vergeten mogen.

Er zijn veel mensen in Rusland zoals deze vader met kinderwagen en de dappere jonge vrouw. We weten niet wat er van hen geworden is.

Het oorlogsleed van de jonge mannen die in de oorlog worden gestuurd, maar ook het leed van de achtergebleven vrouwen en moeders in beide landen is immens groot. Zij moeten allen dit grote onrecht als zielenpijn in hun hart dragen, net zo lang tot het gerijpt is tot een innerlijk onoverwinnelijke kracht voor een nieuwe ontwikkeling.

Voetnoten

¹ Sergej Prokofieff Die Geistigen Quellen Osteuropas und Die künftige Mysterien des Heiligen Gral – en - Die Geistigen Aufgaben Mittel- und Osteuropas.

² Rudolf Steiner GA 158 Das Russische Volkstum bldz. 216

³ Elk tijdperk heeft 7 cultuurperiodes. Op dit moment leven wij in het na-Atlantische tijdperk en in de 5e cultuurperiode.

⁴ In de wetenschap van de geest ook wel de gewaarwordingsziel, verstands- en/of gemoedsziel en bewustzijnsziel genoemd.

⁵ Sergej Prokofieff *Die Prophetische Byline*. In het Duits verkrijgbaar bij uitgeverij Nearchus.

⁶ Rudolf Steiner GA 159 13 Juni 1915 bldz. 277 - Das Geheimnis des Todes. Wesen und Bedeutung mittel Europa und die Europa'schen Volksgeister.

Meer informatie over dit- en andere thema's is te vinden onder artikelen en nieuwsbrieven op onze site: Esoterisch Christendom en de natuurwezens: www.levenmetnatuurwezens.net